

NAŠA SKUPNOST

Mestna občina
Ljubljana

GLASILO ČETRTE SKUPNOSTI POSAVJE
MESTNE OBČINE LJUBLJANA

02-03	Kolofon in uvodnik
04	Dan sosedov 2024
05	Kino med bloki
06-07	S kolesi po Poti dobrot v okviru Evropskega tedna mobilnosti
08	Mladi odprli novo sezono tematskih pogovornih večerov
09	Moč skupnosti
10-11	Jež, kam greš?
12-13	Matej Praprotnik – kolesarski župan Ljubljane
14-15	Hitrostno sestavljanje puzzlov – vabljiva in privlačna dejavnost
16-18	Novosti v ČS Posavje
19	Voščilo Sveta ČS Posavje MOL
20	Moje Posavje, moja misija

NAŠA SKUPNOST
GLASILO ČETRTE SKUPNOSTI POSAVJE
MESTNE OBČINE LJUBLJANA
LETNIK 5 I ŠTEVILKA 8 I NOVEMBER 2024
ISSN 2712-5874

Glasilo Naša skupnost je vpisano v razvid medijev Ministrstva za kulturo Republike Slovenije pod zaporedno številko 2021.

Izdajatelj:
Četrtna skupnost Posavje
Mestne občine Ljubljana,
Bratovševa ploščad 30,
1131 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik:
Amir Crnojevič
Uredniški odbor:
Urška Mlinšek, dr. Boštjan Petelinc,
Tomaž Pišlar, Aleš Semolič

Oblikovanje:
Štajn Arhitekti
Lektoriranje:
Aleksandra Kozarov
Foto na naslovnici:
Amir Crnojevič

Tisk:
Schwarz print d.o.o., Ljubljana
Naklada:
4.800 izvodov

Glasilo Naša skupnost izhaja dvakrat letno. Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva z območja Četrtna skupnosti Posavje Mestne občine Ljubljana. Glasilo raznaša Pošta Slovenije.

Članki izražajo stališča avtorjev in ne nujno tudi stališča uredništva.

Naslednja številka glasila izide predvidoma aprila 2025.

Vabljeni, da svoje prispevke za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov glasilonasaskupnost@gmail.com najpozneje do 28. februarja 2025.

Če želite sodelovati s prispevkom, nam sporočite, da vam bomo posredovali navodila avtorjem za pisanje člankov. Prispevki, ki bodo prispeli prepozno, ne bodo vključeni v aprilsko številko.

Objava komercialnih oglasov:
V glasilu omogočamo tudi objavo komercialnih oglasov. Če bi želeli objavo, posredujte namero na e-naslov mol.posavje@ljubljana.si. Cena objave oglasov je v skladu s cenikom oglasnega prostora, ki ga je Svet Četrtna skupnosti Posavje Mestne občine Ljubljana sprejel na 15. seji 9. aprila 2016.

Kontaktne podatki:
Četrtna skupnost Posavje
Mestne občine Ljubljana
Bratovševa ploščad 30,
1131 Ljubljana

T: (01) 306 46 15 ali (01) 306 46 14
E: mol.posavje@ljubljana.si
W: www.ljubljana.si / zavihek ČS Posavje
FB: Četrtna skupnost Posavje

Uradne ure:
ponedeljek: od 8.30 do 13. ure
sreda: od 8.30 do 12. ure in od 13. do 17. ure
petek: od 8.30 do 12. ure

Strokovna sodelavca:
mag. Hermina Rupnik in Miran Vrtanar

Predsednik ČS Posavje MOL Amir Crnojevič je tudi osebno na voljo za pogovor s krajankami in krajani. Vljudno prosimo, da se na razgovor z njim prijavite v času uradnih ur na zgoraj navedeni telefonski številki ali e-naslovu. Pogovori potekajo po predhodnem dogovoru na sedežu ČS Posavje MOL, Bratovševa ploščad 30.

ZGODBE, KI KREPIJO SKUPNOST

Povezana skupnost je temelj uspešnega sobivanja. V njej vsak posameznik prispeva svoj delež k skupnemu dobremu. V ČS Posavje s ponosom soustvarjamo okolje, v katerem so sodelovanje, ustvarjalnost in skrb za sočloveka naše temeljno vodilo.

V osmi številki glasila *Naša skupnost* vas z veseljem vabimo, da se skupaj ozremo na dogodke, projekte in pobude, ki zaznamujejo naše sobivanje. V ospredju tokratne izdaje so številni zanimivi dogodki, med katerimi je bil tokratni Dan sosedov 2024 odlična priložnost za povezovanje in krepitev sosedске solidarnosti. Predstavljamo tudi prireditev Kino med bloki, na kateri se že deseto leto zapored zabavamo pod zvezdami, in kolesarski izlet po Poti dobrot, s katerim smo podprli trajnostno mobilnost.

Mladi so uspešno odprli novo sezono tematskih pogovornih večerov. Spregovorili so o združništvu in predstavili projekt *Your Voice, Your Europe!*. Prispevek *Moč skupnosti* nas opominja, kako pomembno je sodelovanje za razvoj našega okolja. Na malce drugačen način pa to sporoča tudi projekt *Jež, kam greš?*, ki nas opozarja, da v mestu ne živimo sami in da moramo posebno pozornost nameniti tudi divjim živalim, s katerimi sobivamo.

Tomaž Pišlar se je pogovarjal z Matejem Praprotnikom, kolesarskim županom Ljubljane, predstavljamo pa tudi našo krajanko Janette Perme, ki tekmuje v hitrostnem sestavljanju puzzlov – dejavnosti, ki povezuje in zabava vse generacije. Ob koncu vas seznanjamo še z novostmi v ČS Posavje, ki so morda na prvi pogled neopazne, a prav takšni manjši projekti so za skupnost nadvse pomembni, saj prispevajo k večji varnosti, urejenosti in boljši kakovosti življenja za vse.

Ob zaključku leta vam iz srca želim lepe in mirne božične praznike ter srečno, zdravo in uspešno novo leto, polno topline, skupnih trenutkov in novih priložnosti.

Amir Crnojevič,
glavni in odgovorni urednik,
predsednik ČS Posavje MOL

DAN SOSEDOV 2024

Dan sosedov, ki ga vsako leto organizira Četrtna skupnost Posavje, je letos potekal 22. junija v Centralnem parku soseske Ruski car.

Na dogodku, ki je združil vse generacije, so se predstavile številne lokalne organizacije in društva. Obiskovalci so imeli tako enkratno priložnost, da se v živo seznanijo z bogatim dogajanjem v naši četrti. Interaktivne delavnice, zabavne igre in koristni nasveti ter praktični prikazi so poskrbeli za pestro in poučno izkušnjo za vse udeležence.

Za zabavni program so poskrbeli Tomaž Lapajne Dekleva z interaktivno ulično gledališko predstavo *Milena Zupančič v tej predstavi ne igra* ter mlada slovenska cirkuška artista Inan Sven Du Swami in Mojca Spik s predstavo *Vzpon* na edinstvenem cirkuškem orodju, nihajoči lestvi, ki sta si jo sama zamislila in tudi izdelala.

Na garažni razprodaji je bilo mogoče najti prav vse, od oblačil in čevljev do igrač in športne opreme. Stojnice so bile polne zakladov in prav vsak je lahko našel kaj zase.

KINO MED BLOKI

Prva projekcija Kina med bloki, septembra leta 2013, je bil film *Sreča na vrhovi*. Ravno filmski prikaz živahnega utripa življenja in igre med bloki Bratovševe ploščadi je bil navdih za pobudo Skupaj na ploščad in projekt Ploščad-dvorišče, igrišče, srečišče, katerega del so tudi občasne projekcije filmov. V okviru projekta je bilo v teh letih izvedenih vrsto prostorskih intervencij in dogodkov, s katerimi so bile prikazane možnosti za začasno in trajno rabo odprtih javnih površin med bloki, da se spremenijo v prostor dejavnega druženja, srečevanja in povezovanja vseh generacij.

Druženje prebivalcev soseske na dvorišču ob filmski projekciji Kina med bloki že desetletje (z izjemo let 2020 in 2021, ko je bilo druženje omejeno) ob začetku in/ali ob koncu poletnih počitnic združuje prebivalce soseske različnih starosti in generacij pred blokom Bratovševa ploščad 21, na pročelju katerega je predvajan film.

Izvedba projekcije je zelo preprosta – z izposojenim projektorjem in zvočniki, sedišča prebivalci prinesejo s seboj (zložljivi stoli, ležalne podloge ...), priklop na elektriko prijazno omogočita soseda v bloku številka 19 ali 20. Otroci so vedno pripravljeni sodelovati pri pripravi »dvorane na prostem« in pri pospravljanju po koncu druženja.

Predvajani filmi so bili skrbno izbrani iz

arhiva Slovenskega filmskega centra ali iz izbora programa Kinodvor za mlade Kino Balon.

Čeprav je prizorišče preprosto, je čar dogodka pravzaprav druženje otrok, staršev, sosedov, prijateljev pozno v poletno noč. Kokice so dovoljene! Klepetanje med predstavami tudi!

10 let projekcij Kina med bloki:

- 2013 *Sreča na vrhovi*
- 2014 *Kekčeve ukane*
- 2015 *Zelena utopija, Gremo mi po svoje*
- 2016 *Koyaa animirani filmi, Poletje v školjki*
- 2017 *Učna leta izumitelja Polža, Srečno, Kekec*
- 2018 *Bela in Sebastjan, Metamorfoze igre, Veliki dobrodušni velikan*
- 2019 *Misija Arktika, Košarkar naj bo 1*
- 2022 *Košarkar naj bo 2*
- 2023 *Mia in beli lev*
- 2024 *Jaz in moj muc Ru*

S KOLESI PO POTI DOBROT V OKVIRU EVROPSKEGA TEDNA MOBILNOSTI

Že nekaj let zapored se septembra, v času Evropskega tedna mobilnosti (ETM), s kolesi odpeljemo do kmetij, ki so povezane v projektu Pot dobrot – čez cesto na Jež'co, v Savlje in Kleče ...

Čeprav so kmetije blizu soseske, za pot s postanki na kmetijah potrebujemo več kot tri ure. Izhodiščna točka kolesarskega izleta je pred Osnovno šolo Danile Kumar, saj je tudi šolski čebelnjak del Poti dobrot. Čebelar Boštjan Sojer, ki vodi čebelarški krožek, skrbi za šolski čebelnjak ter za več kot 40 lastnih panjev v Savljah, nam vsako leto razkrije kaj novega iz življenja čebel.

Pot nas vodi prek sobotne tržnice na Bratovševi ploščadi. Število prodajalcev na tržnici ni vedno enako, a vedno je tam stojnica Kmetije Ramovš s sezonsko zelenjavo in drugimi domačimi produkti. Prek železnice, mimo urbanih vrtičkov, se po kolovoznih poteh odpeljemo do vasi, ki tvorijo zeleno zaledje soseske Ruski car. V Savljah se ustavimo na kmetiji Novak, ki ima na dvorišču samopostrežno trgovinico »na zaupanje«, kjer so pridelki na voljo vse dni v tednu. Pot nas vodi mimo Zelenjavnega sveta Dovč v Savlje pod ježo. Trgovina kmetije Bučar sicer ni označena

na zemljevidu Poti dobrot, a je domače dobrote mogoče kupiti tudi pri njih.

Da se izognemo ozki cesti skozi Savlje, zavijemo na kolovozne poti med njivami. Med kolesarjenjem srečujemo kmete na njivah in v rastlinjakih – prosta sobota na kmetiji redko pride v poštev.

V Klečah se število postankov poveča, saj so aktivne kmetije tako rekoč druga ob drugi. Na ekološki kmetiji P'r Konc družine Čemažar je vedno kaj novega tudi za tiste, ki se kolesarjenju pridružijo vsako leto. Domač kruh, različne moke, mlečni izdelki – sir, različni namazi, mlin za žita, poniji, nov teliček, čohalnik za krave – vse to pritegne otroke in odrasle. Postanek na njihovem dvorišču se ob gostoljubnem sprejemu in vsem dogajanju zelo raztegne.

Do čebelarja Roka Čemažarja se odpravimo kar peš, saj so sosedje kmetije Pr' Konc. Rok in njegova družina vedno pripravijo pokušino različnih vrst medu in odličnega medenega peciva. Boštjanove čebele nabirajo med v okolici, Rok pa svoje panje občasno odpelje tudi na pašo v gozdove.

Na tržnici Paradižnik kmetije Zatler, na kateri gospa Nada vedno preizkuša nove posevke in jedi iz njih, degustiramo mini lubenice, hladno stisnjeno sončnično olje, namaze iz buč, različne sorte paradižnikov. V njihovi trgovinici »pod kozolcem« so poleg njihovih pridelkov vedno na voljo mleko v mlekomatu in mlečni produkti kmetije Čerin.

Mimo »zeljemata« Zeljarstva Škerlj in kompleksa kmetije Avšič se odpeljemo do kmetije Čerin, kjer na njihovem dvorišču tradicionalno zaključimo skupno kolesarjenje. Ivan Čerin je bil eden prvih, ki je uredil trgovinico »na zaupanje«. Ponudbo sezonske zelenjave in mleka so dopolnili z več vrst jogurtov in mladega sira, ki jih pripravljajo sami ter mesnih izdelkov s kmetij iz drugih delov Ljubljane.

V okviru projekta Pot dobrot so bile leta 2014 označene poti do kmetij v Savljah, Klečah in na Ježici. Od tedaj so kmetje uvedli nove načine prodaje pridelkov – od trgovin na zaupanje do sodelovanja pri skupinskem nakupu pridelkov zeleni zabojček, uvedbe različnih avtomatov za prodajo pridelkov (zeljemat, jajcemat, prodaja jogurtov in mesnin). Prebivalci

soseske Ruski car pa tudi drugi prebivalci, ki se skozi vasi vozijo do svojih domov, imamo vse bolj v zavesti prednost nakupa neposredno od pridelovalca.

S sprehodi do kmetij pred leti in kolesarskimi izleti v sklopu ETM želimo trajnostni vidik nakupa lokalnih pridelkov povezati z vidikom trajnostne mobilnosti.

Čeprav se zdi kolesarjenje do kmetij idiličen izlet, je izzivov glede prometa veliko. Ceste v vaseh so ozke, bankine slabo urejene, kolesarski pasovi niso označeni, motornih vozil je veliko. Za kolesarjenje družin z otroki je to skorajda prevelik izziv za vsak dan. Tako za hojo in vožnjo s kolesom v šolo kot za nakupovanje na kmetijah ali kolesarjenje za sprostitev.

Ureditev varnih površin za pešce in kolesarje v vaseh je ključna, da bo izvajanje trajnostne mobilnosti in dnevne preskrbe, ki se zdi v tem predelu Ljubljane tako preprosta in samoumevna, tudi zares uresničljiva.

V vmesnem času pa je za kolesarske in peš obiske na kmetijah ljubljanskega Posavja potreben raziskovalni duh za odkrivanje alternativnih poti!

MLADI ODPRLI NOVO SEZONO TEMATSKIH POGOVORNIH VEČEROV

Mladi za vrednote NOB Slovenije (MNOB) so v prostorih Četrtna skupnosti Posavje organizirali tematski pogovorni večer na temo združništva.

Na prvi večer v novi sezoni so povabili dr. Jerneja Štromajerja, ki je imel predavanje o združništvu kot primeru solidarnostne ekonomije. Predavatelj obravnavano tematiko dobro pozna, saj je iz te teme doktoriral, zdaj pa se na ministrstvu za gospodarstvo temu tudi poklicno posveča.

Zbrane je na začetku pozdravil Žiga Novak, predsednik MNOB, ki je poudaril pomen tovrstnih srečanj in odprte razprave o temah, ki nas vse zadevajo. Združništvo je namreč ena ključnih priložnosti za uveljavljanje vrednote solidarnosti (ene ključnih vrednot NOB in narodne revolucije) v sodobnem tržnem gospodarstvu.

Predavanju je sledila živahna razprava zbranih z gostom, na kateri je beseda tekla predvsem o pomanjkanju podpornih struktur za nove zadruge ter vse bolj atomizirani in individualizirani družbi, ki kot taka ne prispeva k razvoju združništva. Predavatelj je omenil primere dobrih praks predvsem iz tujine in poudaril, da pri nas primanjkuje trgovinskih in potrošniških zadrug.

Popogovornem delu večera je predstavnica Platforme nevladnih organizacij za razvoj, globalno učenje in humanitarno pomoč SLOGA Nataša Novak zbranim predstavila projekt *Your Voice, Your Europe!*. Ta je namenjen povečanju razumevanja o vlogi poslancev Evropskega parlamenta pri zastopanju vrednot in vizije Evropske unije, spodbujanju močnega občutka lokalne odgovornosti in vključenosti v skupnost, razvijanju in krepitvi socialnih in državljanskih kompetenc, kritičnega mišljenja ter ustvarjalnosti.

Nataša Novak je sprva opisala pot projekta ter zlasti namen in potovanje slikarskega platna po Evropi. Platno je potovalo po evropskih mestih in mimoidoče spodbujalo k aktivnemu sodelovanju pri umetniški postavitvi. Mimoidoči so na platnu vizualno interpretirali vrednote Evropske unije – človekovo dostojanstvo, nediskriminacija, svoboda, demokracija, enakost, pravna država in človekove pravice. Z umetniškim izražanjem so raziskovali in izražali svoje izkušnje, pomen in želje za prihodnost ter tako prispevali glas k spremembam.

Poseben poudarek je predstavnica Platforme SLOGA namenila vrednotam Unije in prispevku državljanov. In ta tema je pri sodelujočih spodbudila razpravo o tem, kolikšen vpliv ima (ali sploh) lahko njihov glas v Uniji. Izrazili so dvom, da bodo voljeni predstavniki kadarkoli upoštevali pripombe državljanov, a so skozi razpravo prišli do sklepa, da je pri tem ključna aktivacija čim več državljanov, ki mnenje sporočajo političnim predstavnikom.

Ravno s takimi razpravami, ki jih spodbuja projekt *Your Voice, Your Europe!*, dvigujemo prag kritičnega razmišljanja in spoznavamo, da vsak glas šteje, ter tako spodbujamo močnejšo vključenost državljanov v demokratične procese Evropske unije.

Svoje sporočilo evropskim poslancem lahko v okviru projekta vsak odda na naslovu: <https://yourvoice.si/your-voice/>

MOČ SKUPNOSTI

»V skupini je lažje. Drevo ni gozd, ne more uravnati lokalnega podnebja in je na milost in nemilost prepuščeno vetru in vremenu. Več dreves skupaj pa tvori ekosistem, ki omili skrajno vročino in mraz, shrani velike količine vode in pripomore k zelo vlažnemu zraku. V takšnem okolju so drevesa varnejša in lahko dočakajo visoko starost. V ta namen morajo za vsako ceno ohraniti svojo skupnost. Če bi se vsi primerki brigali le zase, številni ne bi doživeli pričakovane starosti. Nenehni smrtni primeri bi povzročili številne velike luknje v plasti krošenj, skozi katere bi laže vdirale nevihte in poškodovale še druga debla. Poletna vročina bi prodrla vse do gozdnih tal in jih izsuševala. Vsi bi trpeli zaradi tega.

Vsako drevo je torej dragoceno za skupnost in si zasluži, da bi se čim dlje ohranilo.« (Wohlleben, 2023, stran 10)

Kot pravi avtor knjige *Skrivno življenje dreves* Peter Wohlleben enako kot v gozdu v človeški skupnosti šteje vsak od nas. Okolje, v katerem živimo, oblikuje naša prepričanja in doživetja. Urejeno in zdravo okolje pomaga pri nevtralizaciji dnevnega stresa in odmiku od negativnih vplivov, s katerimi se človek sooča na vsakem koraku.

Življenje je lepo, če si le dovolimo izstopiti iz prežemajočih, vsiljenih negativnih družbenih vzorcev. Dovolimo si obuditi stik z naravo in prostorom, v katerem bivamo.

Aprila 2025 se bomo tradicionalno zbrali pred lekarno na Bratovševi ploščadi, da bi izvedli čistilno-olepševalno akcijo območja ČS Posavje v okviru akcije Za lepšo Ljubljano.

Lepo vabljeni, da se nam pridružite. Jutranja kavica ali čaj, topli nasmehi sokrajanov in nove pobudbe so delček sestavljanke, s katero krepimo našo zdravo in stabilno skupnost.

Veseli in hvaležni smo za vsakega od vas in vaše izkazano zaupanje v ČS Posavje MOL.

Se vidimo aprila 2025.

JEŽ, KAM GREŠ?

S projektom *Jež, kam greš?*, ki je potekal med marcem in oktobrom 2024, je Društvo Dinaricum naslavljalo problematiko povozov živali. Ciljni vrsti projekta sta bili poleg ježa, ki je v Sloveniji med najpogostejšimi žrtvami prometa, tudi vidra in dihur, ki prav tako nemalokrat končata pod kolesi vozil. Znotraj projekta so potekali ozaveščevalne dejavnosti, zbiranje podatkov s pomočjo občanske znanosti (v podatkovno zbirko *Seznam povoženih živali – Dinaricum* na portalu iNaturalist) ter terensko delo (pri katerem smo beležili povoze živali in preverjali prisotnost vidre in dihurja na vzhodnem delu Mestne občine Ljubljana). Zbrane podatke smo analizirali z namenom prepoznave zgostitev povozov ter pripravili predlog ukrepov za izboljšanje stanja. Projekt je sofinancirala Mestna občina Ljubljana (MOL).

Križišča človeških in živalskih poti

Ljudje ceste pogosto postavljamo neposredno v življenjski prostor živali, za katere so prometne povezave nevarna ovira. Živali se nevarnosti prometa ne zavedajo, pri prečkanju cest pa prepogosto končajo pod kolesi vozil. Poleg povečane smrtnosti ceste zmanjšujejo ali onemogočajo povezanost živalskih populacij (prekinitev selitvenih poti in izolacijo populacij). Najbolj nazoren

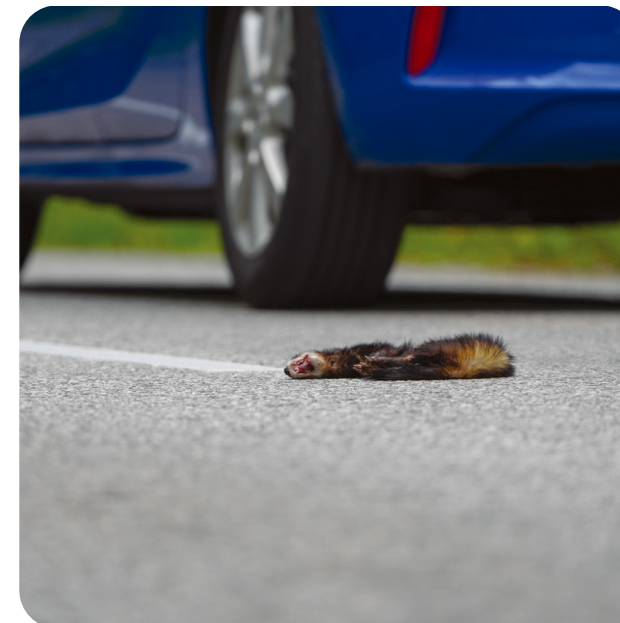
primer križanja človeških in živalskih poti so črne točke. To so cestni odseki, kjer prihaja do množičnih povozov dvoživk v času spomladanskih in jesenskih selitev. Dvoživke se spomladi odpravljajo iz gozdnih prezimovališč do mrestišč, kjer v vodo odlagajo jajca. V obratni smeri se jeseni v gozd selijo novo razviti osebk. Ceste prečkajo njihove ustaljene selitvene poti, ki so obstajale že pred obstojem cest, kar lahko vodi tudi v lokalno izumrtje populacij. Žrtve povozov so praktično vse skupine živali, od nevretenčarjev do velikih sesalcev. Ceste niso varne niti za živali, vezane na vodna okolja, kot sta vidra in bober, ki prečkata cestišča, kjer so vodotoki kanalizirani ali prek njih postavljeni mostovi. Promet ne prizanaša niti letečim živalim, kot so ptice, netopirji in žuželke.

Kaj kažejo številke

Po podatkih informacijskega sistema OSLIS je bilo med letoma 2010 in 2023 na slovenskih cestah več kot 107.000 povoženih živali, v povprečju je povoženih 7.650 živali letno. Najpogostejša žrtev trkov z vozili je bila srna, v kar 65 odstotkih vseh primerov (skupaj približno 5000 letno). V to statistiko niso vključene manjše živali, kot je jež, za katerega smo boljši vpogled o problematiki dobili v omenjenem projektu, v katerem smo se osredotočili predvsem na urbana območja MOL. Med trajanjem projekta smo na območju Ljubljane zbrali 254 podatkov, med katerimi je bil 101 podatek o povoženih ježih. Največ jih je bilo na območju Četrtna skupnosti Bežigrad (skupaj 39 povozov živali, od tega 15 ježev), sledi ji ČS Šiška (s 13 ježi in 14 drugimi vrstami). Na tretjem mestu po številu zbranih podatkov je ČS Posavje, znotraj katere smo med trajanjem projekta zbrali skupaj 26 podatkov (od tega 12 podatkov o povozu ježa).

Kako izboljšati črno statistiko

Število živalskih žrtev v prometu lahko zmanjšamo z ustreznimi strukturami za preprečevanje ali nadziranje prehajanja (kot so mehanske ograje, svetlobna, zvočna in kemična odvrčala) ter varnimi podhodi ali prehodi za živali. Za ustrezno umeščanje ukrepov v prostor so neposredno uporabni zbrani podatki o njihovih povozih. Pri tem nam lahko pomagata in (tudi po končanem projektu) z nami delite podatke o povozih živali (predvsem ježev) prek aplikacije iNaturalist. Navodila, kako to storite, in več informacij o projektu najdete na spletni strani društva. Že vnaprej se vam za sodelovanje zahvaljujemo.

Nasveti za voznike

Da preprečimo trke živali z vozili, pa lahko veliko naredimo tudi vozniki sami. Povečajmo pozornost na območju divjih živali, zlasti v mraku ali ob zori, ko so številne živali najbolj aktivne. Zmanjšajmo hitrost, povečajmo varnostno razdaljo in uporabljajmo dolge luči, da osvetlijo večjo površino cestišča, vozimo bližje sredinski črti, da se izognemo trkom z živalmi. Upoštevajmo opozorilne prometne znake, ki opozarjajo na mesta pogostih

prečkanj (pogosto blizu gozdov, mokrišč ali potokov). Preventivno preverjajmo obe strani ceste, pozorni bodimo na odsevne oči živali, ki so vidne iz daljave.

O društvu Dinaricum

Društvo za ohranjanje, raziskovanje in trajnostni razvoj Dinaridov - Društvo Dinaricum je nevladna in neprofitna organizacija, ki od leta 2005 deluje v javnem interesu na področju ohranjanja in trajnostnega razvoja narave v Dinarskem gorstvu. Združuje strokovnjake in prostovoljce z različnih področij ter izvaja projekte, kot so Nacionalni monitoring volka in popis volkov z izzivanjem tuljenja (»howling«). Poleg raziskovalnega dela organizirajo izobraževalne dogodke, predavanja, terensko delo in izlete. Sodelujejo s šolami, Zavodom za gozdove Slovenije ter Biotehniško fakulteto, prenašajo znanje in spodbujajo trajnostne rešitve za varstvo narave.

Besedilo je povzeto s spletne strani Društva Dinaricum: <http://dinaricum.si/>.

MATEJ PRAPROTNIK – KOLESARSKI ŽUPAN LJUBLJANE

Matej Praprotnik, znan radijski voditelj in zagovornik trajnostne mobilnosti, je s svojim zgledom dokazal, da je kolesarjenje lahko učinkovito in prijetno prevozno sredstvo tudi v našem mestu. S kolesom prevozi na tisoče kilometrov letno in s tem spodbuja vse, da se odločijo za okolju prijaznejši način prevoza.

Kot kolesarski župan Ljubljane se zavzema za izboljšanje kolesarske infrastrukture in večjo varnost kolesarjev na cestah. Verjame, da je kolesarjenje pomemben del rešitve številnih izzivov, s katerimi se soočajo sodobna mesta, kot so zastoji, onesnažen zrak in sedeč način življenja.

S svojim entuziazmom in poznavanjem kolesarstva je postal navdih za številne ljudi, ki so se odločili, da bodo vsaj občasno pustili avto doma in se odpravili na delo ali v šolo s kolesom.

Kako postati kolesarski župan? Kaj vas je spodbudilo, da ste postali kolesarski župan Ljubljane?

Imel sem predhodnika, ki mu je potekel mandat. Predlagal pa me je prijatelj. Naziv podeljuje nevladna organizacija BYCS is Amsterdama. Zbrati sem moral tri pisma podpore in napisati program, vizijo. To ni bilo posebno težko. Že vrsto let raziskujem urbano mobilnost in navdušujem ljudi, naj za nekatere poti izberejo kolo. Ugotovil sem, da je najbolje, če sem sam za zgled. Hkrati želim biti dejaven v lokalni skupnosti. Demokracija niso zgolj volitve. Aktiven si lahko tako ali drugače.

Kako ocenjujete stanje kolesarske infrastrukture v Ljubljani?

Smo slabši od Københagna in boljši od Zagreba. Že pred več kot pol stoletja smo gradili široke in udobne kolesarske steze, kot je tista na začetku Dunajske ceste mimo Delove stolpnice. To je bistveno bolje kot kolesarski pasovi, ki jih narišemo kar na cesto, ne omejimo pa hitrosti motoriziranega prometa. V Ljubljani zelo malo otrok kolesari v šolo. To je najboljši kazalnik, da kolesarski infrastrukturi še vedno ne pripisujemo varnosti in udobja. Ljubljani bi dal šolsko trojko. Stanje je dobro, želimo pa si, da bi bilo odlično.

Kakšne je vaša dolgoročna vizija za kolesarjenje v Ljubljani? Kako si predstavljate mesto čez deset let?

Tudi Ljubljana se bo do takrat pridružila številnim evropskim mestom, ki umirjajo promet. V mestu bo veljala splošna omejitev 30 km/h. Izboljšala se bo kakovost javnega prometa, zato bo poti z avtomobilom manj. Vse več bo varnih kolesarskih poti, ki bodo kar vabile, da se po opravkih, na obisk, v šolo ali službo odpravite s kolesom. Kolesarske steze bodo ločene od pločnikov in motoriziranega prometa.

Katere dejavnosti izvajate za ozaveščanje ljudi o prednostih kolesarjenja in spodbujanje kolesarske kulture?

Predlani sem zagnal kolobus, s katerim sem želel opozoriti na slabe razmere za hojo in kolesarjenje na obrobjih Ljubljane. V Črnučah sem zbiral podpise za umirjanje prometa, ki bo povečalo kakovost bivanja. Včasih opozarjam na absurdno načrtovanje kolesarski poti, na avtomobile in oglasne površine na pločnikih. Veliko raje pa poudarjam pozitivne posledice vožnje s kolesom. Povezujem se s somišljeniki in drugimi kolesarskimi župani. Sto petdeset nas je in drug drugemu smo v pomoč pri aktivnostih v lokalnih okoljih.

Kako pogosto sami kolesarite in katere so vaše najljubše kolesarske poti v Ljubljani?

Skoraj vsak dan, seveda! Najljubša pot v službo pa ni najkrajša. Najraje se izognem prometu in po črnuškem mostu zavijem po poti vzdolž reke Save vse do Orehovega gaja. S sedmih kilometrov si pot podaljšam na 13 kilometrov. A za to nimam vedno časa. Uživam tudi po gozdnih poteh, skozi Sračjo dolino do Rašice in nazaj čez Dobeno. Večino najljubših poti sem odkril s prijatelji. To me spomni, da je bistvo kolesarjenja tudi druženje, spoznavanje soseske, srečevanje s someščani, ki jih sicer ne bi videl.

HITROSTNO SESTAVLJANJE PUZZLOV – VABLJIVA IN PRIVLAČNA DEJAVNOST

Sestavljanke še zdaleč niso samo za otroke – puzzlanje je namreč danes v svetu zabavna in vznemirljiva dejavnost. V hitrostnem sestavljanju puzzlov je cilj koščke sestavljanke sestaviti v čim krajšem času. Še ne poznate hitrostnega puzzlanja? Potem je skrajni čas, da vam ga predstavimo.

Za Janette Perme, večkratno udeleženko svetovnega prvenstva v hitrostnem puzzlanju, se je zgodba s sestavljanjem začela februarja 2022, ko se je odločila ljubezen do sestavljanek deliti na svojem kanalu YouTube. In prav zaradi te odločitve je spoznala veliko ljudi, s katerimi ima skupno zanimanje: sestavljanje puzzlov. Bolj ko je bil njen kanal *Janette & Her Puzzles* obiskan, več priložnosti se ji je odprlo in več poznanstev je sklenila. Tako se je prek spleta spoznala z Donnolouise – novozelandsko ljubiteljico sestavljanek, s katero se je povezala prek njenega kanala na YouTube *For the Love of Puzzles*. Novozelandska se je že dolgo želela udeležiti svetovnega prvenstva v hitrostnem sestavljanju puzzlov. Ker pa si ni želela iti sama, je na dogodivščino povabila še Janette. Navsezadnje se moč vsakega posameznega koščka sestavljanke pokaže prav takrat, ko se združi s svojimi pripadnicami – in enako se je zgodilo z Janette in Donnolouise.

Ko so bile karte kupljene, je Janette vedela, da gre zares. Kupila je sestavljanke z zadnjega tekmovanja in jo večkrat sestavila, da bi svoj čas lahko primerjala s časom drugih tekmovalcev. In medtem ko je bila zaposlena z vsakodnevnimi vajami v sestavljanju, se je tudi čas hitro obrnil in tekmovanje je bilo tik pred vrati.

Včasih človek raje pričakuje najslabše, da bi se tako izognil razočaranju. Toda Janette deluje ravno nasprotno. Tekmovanja se je udeležila z novo prijateljico in prepričana je bila, da bo teh nekaj dni spektakularnih. In tako se zgodi, da ko človek pričakuje najboljše, doživi še boljše. »Gre za doživetje, ki se ga ne da opisati z besedami. Če resnično želiš razumeti vzdušje, moraš biti tam. Ne pretiravam, ko rečem, da po enem dnevu poznaš že skoraj vse. To so neznansko sprejemljivi ljudje, tako odprti in srčni! Prevezeta sem bila od tolikšne ljubezni do sestavljanek na enem mestu – in vsi ljudje z enakim interesom! Bilo je neverjetno,« pravi, ko se spominja svojega prvega svetovnega prvenstva v hitrostnem sestavljanju puzzlov.

Morda ob omembi sestavljanek še vedno marsikdo pomisli na igro za otroke, a bi ob takem razmišljanju Španija burno protestirala. Standard tekmovanj je namreč pri njih zelo visok – hitrostno sestavljanje puzzlov je pri njih zelo resna dejavnost, ki so jo izpopolnili do zavidljive ravni. V Španiji redna tekmovanja potekajo

dvakrat mesečno. Svetovno prvenstvo pa poteka v treh kategorijah: individualno, v paru in ekipno. Vsaka ekipa tekmuje v prvem krogu, polfinalu in finalu (odvisno od prijav). Janette se z nasmeškom na obrazu spominja, da je tekmovala v vseh treh kategorijah in v vseh ji je uspelo priti do finala. »Bilo je enkratno,« pravi navdušeno.

Ko se je vrnila v Slovenijo, je spoznala, da pri nas še ni društva oziroma dogodkov za ljudi, ki radi sestavljajo. Kajti pri sestavljanju puzzlov gre za nekaj več od igre za otroke. Gre za doživetje. Gre za nekaj drugega. In ko je čudovito vzdušje doživela na svetovnem prvenstvu leta 2023 (kjer so mimogrede podrli tudi Guinnessov rekord kot največje tekmovanje v hitrostnem sestavljanju), je dojela, da nekaj takega potrebujemo tudi v Sloveniji.

Na Facebookovi strani je ustanovila danes zelo obiskano skupino Izmenjava sestavljanek. Ko so se znotraj skupine dogovarjali, kje izvesti naslednjo izmenjavo, so se strinjali z izbiro parka Enigma v Kranju. »Takrat se mi je posvetilo,« navdušeno pove Janette, »zakaj bi jim pisala za izmenjavo, če pa jim lahko pišem za tekmovanja?« In tako so po njeni vrnitvi iz Španije od oktobra do decembra organizirali prvo tekmovanje v sestavljanju v Sloveniji, ki so se ga udeležili številni ljubitelji sestavljanek. Tako se je vse začelo.

Danes so v Sloveniji tekmovanja vsak mesec in tudi vi se jih vsako drugo nedeljo v mesecu v parku Enigma v Kranju lahko udeležite. Termin je vsak mesec enak, spreminja se le tip tekmovanj (individualno, v paru ali ekipno). Vsak mesec je na sporedu druga kategorija in vsak mesec je odziv boljši. »Prišlo je do točke, ko smo postali kot ena velika družina sestavljavcev puzzlov. Poznamo se in se družimo tudi zunaj tekmovanj. Nekaj se nas je tudi skupaj odpravilo v Španijo na prvenstvo, ki je bilo letos mimogrede dvakrat večje kot lani. Skupno je gostilo kar tri tisoč tekmovalcev v vseh kategorijah!«

Ker tudi pri nas vlada čedalje večje zanimanje za tekmovanja, jim je uspelo v Slovenijo pripeljati uradno tekmovanje, ki ga sponzorira World Jigsaw Puzzle Federation. Gre za organizacijo, ki tovrstne dogodke načrtuje po vsem svetu – vključno s svetovnim prvenstvom. Prvi tak dogodek bo pri nas potekal 23. novembra v Medgeneracijskem centru Kranj. V enem dnevu bo mogoče tekmovati v vseh kategorijah, prijavljenih pa je več tujcev kot Slovencev, zaradi česar se bo dogajanje prelevilo v pravi mednarodni dogodek!

Janette je prepričana, da se bo v Sloveniji zanimanje za hitrostno sestavljanje puzzlov še okrepilo in se močno razširilo. V največji ponos pa ji je, da ji je dobro vzdušje s svetovnega prvenstva uspelo prenesti tudi v Slovenijo. Navdušena pove: »Res gre za dobro, koristno in zabavno dejavnost, kar dokazuje tudi udeležba na letošnjem svetovnem prvenstvu. Zato je skrajni čas, da se miselnost, da so sestavljanke samo za otroke, spremeni.«

Kdorkoli torej želi draž sestavljanja izkusiti tudi sam in začutiti tisto, kar je z besedami ob takšnem doživetju skoraj nemogoče v polnosti zaobjeti, je toplo vabljen na tekmovanja v park Enigma.

»ZMAJEVI ZOBJE« ZA VEČJO VARNOST

Mestna občina Ljubljana (MOL) je na Obvozni cesti zarisala talne oznake »zmajevi zobje«. Gre za optične ovire v obliki kvadratov ob robni in sredinski črti, zasnovane za upočasnitev vozil. Njihov namen je zmanjšanje hitrosti ter povečana varnost pešcev, tekačev in kolesarjev, ki območje pogosto uporabljajo za šport in sprehode. Ureditev je bila izvedena na pobudo ČS Posavje MOL, da bi voznike opozorili na ranljive udeležence v prometu ter zagotovili varnejše razmere za vse uporabnike tega območja.

OZNAČITEV P + R JEŽICA

Parkirišče P + R Ježica na Obvozni cesti, odprto od leta 2015, ponuja 80 urejenih parkirnih mest. Sistem P + R omogoča, da uporabniki parkirajo na obrobju mesta in pot v središče nadaljujejo z javnim prevozom. Parkirnina znaša 1,30 EUR/dan in vključuje dve vožnji z mestnim avtobusom, veljavni 24 ur. Plačilo je mogoče na Urbanomatu. Parkirišče je plačljivo vse dni v tednu, dostopno pa je tudi z avtobusno linijo 11. MOL je na pobudo ČS Posavje MOL dodatno označila parkirišča za lažjo dostopnost uporabnikov.

POSTAVITEV MERILNE NAPRAVE

MOL je na Dunajski cesti 202 v sodelovanju s ČS Posavje MOL in Mestnim redarstvom postavila novo ohišje za radar, ki od septembra nadzoruje hitrost vozil. Samodejne merilne naprave prispevajo k večji prometni varnosti, saj z zmanjševanjem hitrosti preprečujejo nesreče in varujejo ranljive skupine, kot so pešci in kolesarji. Ta ukrep spodbuja večjo prometno kulturo ter varnejšo mobilnost za vse udeležence v prometu, hkrati pa izboljšuje kakovost življenja v mestnem okolju. Izvajanje meritev hitrosti podpira tudi Vizijo NIČ za nič mrtvih in hudo poškodovanih na ljubljanskih cestah. Župan Zoran Janković je kot prvi v Sloveniji to zavezo podpisal leta 2017.

POSTAVITEV PREVENTIVNEGA PRIKAZOVALNIKA »VI VOZITE ...«

MOL je v sodelovanju s ČS Posavje MOL in Mestnim redarstvom v Savljah namestila preventivni prikazovalnik hitrosti. Ta voznike opozarja na prekoračitve hitrosti in spodbuja umirjeno vožnjo, kar povečuje varnost pešcev, otrok in kolesarjev. Poleg prikaza hitrosti naprava zaznava podatke o številu vozil ter njihovi hitrosti, rezultati pa bodo vključeni v poročila. Postavitev je odziv na številne pobude krajanov, ki so opozarjali na prehitro vožnjo na tem območju. Prikazovalnik prispeva k izboljšanju prometne varnosti in kakovosti bivanja v skupnosti.

POSTAVITEV STEBRIČKA

Na pobudo ČS Posavje MOL je MOL na Ulici Staneta Severja ob vstopu v Športni park Bratovševa postavila stebriček, da prepreči parkiranje vozil na površini, namenjeni pešcem in kolesarjem. Ta ukrep zagotavlja varnejši dostop do parka, izboljšuje pretočnost poti za ranljivejše udeležence v prometu ter spodbuja trajnostno mobilnost, kar prispeva k boljši uporabniški izkušnji za vse obiskovalce parka.

ZNIŽANJE ROBNIKOV PLOČNIKOV

ČS Posavje MOL že vrsto let namenja del sredstev za znižanje robnikov pločnikov, s čimer izboljšujemo dostopnost za vse. Letos smo v sodelovanju z MOL znižali robnike na območju Čerinove ulice (pri postaji LPP Čerinova) in Kumrovške ulice, v bližini Doma starejših občanov Ljubljana – Bežigrad. Ta ukrep olajša gibanje starejšim, gibalno oviranim in staršem z otroškimi vozički, kar prispeva k bolj prijaznemu in dostopnemu urbanemu okolju.

*Vesele
praznike
in srečno
2025!*

MOJE POSAVJE, MOJA MISIJA.

Ljubljana je postala prejemnica naziva Podnebno nevtravno in pametno mesto, ki ga podeljuje Evropska komisija. S tem smo uradno stopili na pot do razogljčenja.

Za več o trenutnih in načrtovanih ukrepih se sprehodite na www.ljubljana.si.

Mestna občina
Ljubljana

